

ФОРМУЛЯР

Индекс: Фо 04.01.01-02

Издание: П

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 10.01.2012 г.

Страница 1 от 11

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:
Декан на ФОЗ
(Проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА
ОТ УЧЕБНАТА 2020/2021 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

„ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ“

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

„МАГИСТЪР”

СПЕЦИАЛНОСТ

„ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ”

ДИСТАНЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН
2020

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 2 от 11

По учебен план на МУ – Плевен - задължителна

Учебен семестър: трети

Хорариум: 25 часа лекции

Кредити: 4,0

Преподаватели:

Доц. д-р Гена Грънчарова, дм, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, Ректорат 2, етаж 3, стая 321, тел. 064 884 224

Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н. научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, Ректорат 2, етаж 3, стая 311, тел. 064 884 196

1. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Глобални тенденции на общественото здраве“ е задължителна по учебния план на специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ за ОКС „магистър“, дистанционна форма на обучение. Включена е за изучаване в трети семестър и е единствената дисциплина, която запознава студентите със същността на общественото здраве, методите за неговото измерване и съвременните тенденции и проблеми в глобален, регионален и национален мащаб. Изучаването на тази дисциплина в дистанционната форма на обучение има изключително важна роля за изравняване на познанията на студентите, които имат различна магистърска степен – по медицински и немедицински науки.

Придобитите знания от магистрите по общественото здраве и здравен мениджмънт са крайно необходими, както от гледна точка на настоящата им професионална дейност, така още повече в перспектива като бъдещи специалисти в областта на общественото здраве и здравен мениджмънт при анализ на социално-здравните явления и вземане на организационни и управленчески решения.

Лекциите, включени в програмата третираат основни теоретични въпроси свързани с принципите, индикаторите (измерителите), детерминантите и тенденциите на общественото здраве в глобален план. Разглеждат се връзките между здравето и общественото развитие, ролята на социалните детерминанти на здравето (култура, образование, икономика бедност и др.), функциите на здравните системи, ролята на обществените и частния сектор, на неправителствените организации, влиянието на факторите на околната среда и техните промени върху глобалното здраве и др. Специално внимание е отделено на етичните и човешки права по отношение на глобалното здраве.

Основно място в програмата заемат въпросите на измерването на тежестта и проблемите на инфекциозните, хроничните неинфекциозни заболявания и травмите. Данните и анализът в това направление се базират на резултатите от проучванията на глобалната тежест на заболяванията (GBD). Специално внимание е отделено на проблемите на здравните неравенства, демонстрирани най-силно по отношение на майчиното и детското здраве.

Глобалните проблеми на здравето се анализират във връзка с Целите на хилядолетието за развитие, Целите за устойчиво развитие, Глобалната стратегия на СЗО „Здраве за всички през 21-ви век“ и други глобални стратегии и програми, касаещи такива глобални проблеми като преодоляването на крайната бедност, постигането на всеобщ обхват с основно образование, намаляването на детската смъртност и на смъртността до 5-годишна възраст, подобряването на майчиното здраве, борбата за намаляване на СПИН, ликвидирането на маларията

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Страница 3 от 11

и други заболявания, осигуряване на стабилно развитие на околната среда и по-нататъшно разширяване на глобалното партньорство за развитие.

Отделено е място и на тежестта, която нанасят върху обществото природните бедствия и сложните непредвидени ситуации, изискващи спешни хуманитарни действия.

Разгледана е дейността на междуправителствени и неправителствени организации, и агенции за подобряване на глобалното здраве.

Основните цели на учебната програма са насочени към придобиване на задълбочени теоретични познания и разбирания за най-важните глобални предизвикателства към общественото здраве и за усилията и подходите за справяне с тези проблеми на глобално ниво.

Специфичните цели на програмата са свързани с усвояване на конкретни закономерности относно влиянието на социалните детерминанти на здравето, постигнатите успехи и препятствия пред усилията за подобряване на глобалното здраве и за преодоляване на здравните неравенства в света.

Предварителни изисквания. За лицата с магистърска степен по медицина програмата е продължение и задълбочаване на познанията от дисциплината „Социална медицина“. За лицата с магистърска степен по икономика, право или друга магистратура, учебната дисциплина е сравнително нова и ще изисква допълнителни консултации и време за самоподготовка и овладяване на същността на индикаторите за измерване и оценка на общественото здраве.

В курса на обучението се разширяват теоретичните познания и се развиват допълнителни умения за работа с бази данни за здравето на населението в различните страни и региони. Съдържанието на учебната програма предполага, че студентите имат вече придобита добра компютърна грамотност и умения за работа в Интернет.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Основен очакван резултат от обучението по глобални проблеми на общественото здраве е изграждането на правилно виждане и осъзнаване на актуалните проблеми, тенденции и предизвикателства пред общественото здраве в глобален, регионален и национален мащаб.

В резултат на предвидения теоретичен курс и избраната последователност на тематичното изложение на материала студентите от магистърската програма по специалността „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ се очаква **да придобият нови знания за:**

- Същността на понятията „здраве“, „обществено здраве“ и глобално здраве;
- Целите на хилядолетието за развитие;
- Детерминантите на глобалното здраве;
- Основните индикатори за измерване на глобалното здраве;
- Глобалната тежест на заболяванията и предприеманите усилия за усъвършенстване на инструментариума за нейното измерване и оценка;
- Ролята на водещите социални детерминанти на здравето - бедност, образование, култура, икономическото развитие и др.;
- Значимостта на етичните проблеми и човешките права за формирането на тенденциите на глобалното здраве;
- Ролята на организацията и финансирането на дейността на здравните системи;
- Влиянието на факторите на околната среда и на природните бедствия върху глобалното здраве;
- Предизвикателствата пред репродуктивното здраве и здравето на жените в глобален аспект;
- Нерешените проблеми на здравето на децата;
- Нерешените проблеми на инфекциозните заболявания;
- Глобалните предизвикателства на хроничните незаразни заболявания и травмите;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Страница 4 от 11

- Здравните неравенства между развитите и развиващите се страни (с висок доход, с доход над средния, с доход под средния и с нисък доход);
- Развитието на сътрудничеството в областта на глобалното здраве. Усилията на световната общност в лицето на водещите междуправителствени и правителствени организации, асоциации, фондове и др., за преодоляване на здравните неравенства и за приближаване към постигането на Целите на хилядолетието за развитие.

След приключване на обучението по дисциплината студентите трябва да **притежават умения за:**

- Анализ на конкретна информация за нивото и тенденциите на основните индикатори за глобално здраве;
- Анализ на взаимовръзките между детерминантите на здраве и тенденциите на наблюдаваните промени в глобален план;
- Оценка на постигнатото подобрене на отделни индикатори за глобално здраве и ликвидиране/намаляване на заболяемостта и смъртността от отделни заболявания;
- Оценка на ефективността на предприеманите мерки за подобряване на майчината и детската смъртност и нарастването на средната продължителност на живота;
- Оценка на значимостта на международното сътрудничество и хуманитарните мерки за намаляване на здравните неравенства.

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение
- Power Point презентации
- Консултации;
- Самостоятелна работа с електронни бази данни и доклади на международни организации;
- Разработка на курсова задача;
- Решаване на тестове за самостоятелна работа.

Лекционното изложение е основен метод за даване на нови знания по учебната дисциплина. То е включено във вид на текстови материал в отделни раздели в платформата за дистанционно обучение. Към всеки раздел са представени **Power Point презентации**, които подпомагат студентите в овладяването на учебното съдържание и акцентират върху основните моменти и промени в областта на глобалното здраве.

Лекционното съдържание и презентациите са отворена система и се актуализират ежегодно паралелно с настъпващите промени в развитието на здравната система и приеманите промени в основните нормативни актове. Те способстват за осмисляне на основните понятия, очертават най-важните закономерности и акцентират върху настъпващите промени и тенденции на глобалното здраве.

В лекционното изложение и презентациите на студентите се демонстрират най-новите тенденции в глобалното здраве, подкрепяни с данни от европейските и световни бази данни за здравните индикатори, докладите на Генералния директор на СЗО, както и от базите данни на УНИЦЕФ, ЮНЕСКО, UNAIDS, Фонда за населението и други поделения на ООН.

Консултациите с преподавателите са важна форма за подпомагане на студентите в овладяването на предложеното учебно съдържание. Те се осъществяват под формата на при-

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 5 от 11

съствени консултации по предварително изготвен график и под формата на електронни комуникации на студентите с преподавателя.

Самостоятелната работа с електронни бази данни и доклади на международни организации е от изключително важно значение за придобиване на актуални знания и за проследяване на динамичните промени в глобалното здраве и предизвикателствата, пред които се изправя съвременният свят. На студентите се препоръчва използване на сайтовете на Световната здравна организация, УНИЦЕФ, ЮНЕСКО, Фонда за населението на ООН и др. Освен това, те могат да ползват и сайтовете на Националния статистически институт, на Националния център по общественото здраве и анализи и др.

Разработването на курсови задачи се използва от студентите за самопроверка на придобитите знания и умения за анализ след задълбоченото изучаване на представените в учебното пособие и в придружаващите всяка глава детайлни презентации.

Решаването на тестове за самоподготовка е основна форма за самопроверка на степента на овладяване на предлаганото учебно съдържание по дисциплината. Резултатите от решаването на тестовете за самоподготовка се отчитат при формиране на крайната изпитна оценка. Студентите имат възможност да правят до 5 опита в решаване на тестове за самоподготовка като в системата се фиксира постигнатият най-висок резултат.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЛЕКЦИИТЕ

№	Теми	Часове
1.	Въведение в същността на глобалните проблеми на общественото здраве.	1
2.	Здравни данни и индикатори за оценка на глобалния здравен статус.	1
3.	Тенденции на глобалния здравен статус.	3
4.	Измерване на тежестта на заболяванията.	2
5.	Основни детерминанти на глобалното здраве.	2
6.	Демографските процеси и глобалното здраве.	2
7.	Исторически корени на глобалното здраве и съвременни международни организации.	1
8.	Етика и човешки права в глобалното здраве.	1
9.	Въведение в здравните системи.	1
10.	Околна среда и глобално здраве.	2
11.	Глобални проблеми на репродуктивното здраве и здравето на жените.	2
12.	Глобални проблеми на здравето на децата.	2
13.	Глобални проблеми на заразните заболявания.	2
14.	Глобални проблеми на ХНЗ.	2
15.	Глобални проблеми на неумишлените травми.	1
	ОБЩО	25

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 6 от 11

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ

1. Въведение в същността на глобалните тенденции на общественото здраве (1 ч.).

Необходимост от изучаване на глобалните проблеми на общественото здраве. Примери за важни проблеми на глобалното здраве. Основни понятия при анализ на глобалните проблеми и тенденции на общественото здраве - здраве, общественото здраве, глобално здраве, международно здраве или глобални проблеми на общественото здраве. Интердисциплинарен обхват на глобалното здраве. Сравнителна характеристика на понятията „глобално здраве”, „международно здраве” и „обществено здраве”. Цели на ООН за развитие през хилядолетието. Цели на ООН за устойчиво развитие. Класификации на страните при анализ на глобалното здраве - по региони на СЗО и по критериите на Световната банка

2. Здравни данни и индикатори за оценка на глобалния здравен статус (1 ч.).

Значение на здравните данни за измерване и оценка на глобалното здраве. Видове здравни данни: данни за населението; витална статистика; статистика на здравето; статистика на дейността на здравните служби; данни за социалните неравенства в здравето. Основни индикатори за измерване и оценка на глобалните проблеми и тенденции на общественото здраве. Същност на здравните индикатори и основни изисквания към тях. Класификация на здравните индикатори. Класификация на индикаторите за оперативна оценка на общественото здраве. Индикатори с най-висока информативна стойност: детска смъртност, смъртност до 5-годишна възраст, майчина смъртност, смъртност от социалнозначими заболявания, средна продължителност на предстоящия живот.

3. Тенденции на глобалния здравен статус (3 ч.).

Смъртността като индикатор за глобалния здравен статус и основни източници на информация за смъртността. Глобални тенденции на общата смъртност и причините за умиряния. Характеристика на общата смъртност по причини в страните с различно ниво на социално-икономическо развитие. Глобални тенденции на детската смъртност, неонаталната смъртност и смъртността по 5-годишна възраст. Глобални тенденции на средната продължителност на предстоящия живот. 10 факта на СЗО за глобалното здраве.

4. Измерване на тежестта на заболяванията (2 ч.).

Подходи за измерване на тежестта на заболяванията. Същност на индикатора DALYs. Проучвания на глобалната тежест на заболяванията. Основни резултати и изводи от проучването GBD 2010. Ранжиране на водещите причини за смъртност и водещите рискови фактори според проучванията на глобалната тежест на заболяванията 1990, 2010 и 2015-2016 г. Заболяемост и болестност. Критерии за социалнозначими заболявания.

5. Основни детерминанти на глобалното здраве (2 ч.).

Определение на основни понятия: социални детерминанти, обществени детерминанти, здравни равенства, здравни неравенства, социални неравенства в здравето. Модели на детерминантите на здравето. Модел на Канадската агенция по общественото здраве за детерминантите на здравето. Социален модел на Dahlgren и Whitehead. Индивидуални детерминанти на здравето. Социални и обществени детерминанти на здравето. Социални неравенства в здравето. Модели за обяснение на социалните неравенства. справяне с неравенствата в здравето. Работата на Комисията на СЗО по социалните детерминанти на здравето.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 7 от 11

6. Демографските процеси и глобалното здраве (2 ч.). Въведение. Тенденции в числеността на населението в света. Подходи за оценка на степента на застаряването на населението: чрез съпоставяне на лицата 0-14 г., 15-49 г. и над 50 г.; чрез относителните дялове на лицата над 60 г. или над 65 г.; чрез съотношенията на зависимите контингенти (лица над 65 г. и деца) към трудоспособното население (15-64 г.); чрез построяване на възрастова пирамида; чрез средната възраст на населението. Застаряването на населението като глобален проблем. Политиката на СЗО за здравословно стареене. 10 факта на СЗО за застаряването на световното население.

7. Исторически корени на глобалното здраве и международни организации (1 ч.). Исторически корени на усилията за борба с инфекциозните заболявания. Чумата и началото на здравното регулиране. Първи стъпки в развитието на общественото здраве. Появата на холерата в началото на 19-ти век. Съвременни международни здравни агенции, организации и дейности в областта на глобалното здраве. Световна здравна организация. Други специализирани организации на ООН: УНИЦЕФ, ЮНЕСКО, ФАО, МОТ, Програма за развитие, Фонд за народонаселението и др. Стратегията на СЗО „Здраве за всички”. Глобалната стратегия „Здраве за всички през 21-ви век”.

8. Етика и човешки права в глобалното здраве (1 ч.). Значимост на етичните проблеми и човешките права. Значимост на етичните проблеми и проблемите на човешките права в областта на глобалното здраве. Основни документи за здравето и човешките права. Глобално здраве и човешки права. Ограничаване на човешките права. Човешки права и ХИВ/СПИН Изследователска дейност с участието на хора. Нацистките медицински експерименти. Проучването в Таскигий САЩ. Клиничните опити с AZT „кратък курс”. Етични изисквания в изследователската работа с хора. Стандартите на Нюрнбергски кодекс. Основни принципи на Декларацията от Хелзинки. Оценка на етиката на изследователската дейност с хора. Изследователска работа в страни с нисък и среден доход. Етични въпроси при инвестиране в здравето и разпределение на ограничени ресурси.

9. Въведение в здравните системи (1 ч.). Необходимост от изучаване на здравните системи. Определение на понятието „здравна система”. Фундаментални цели и функции на здравните системи. Основни критерии за категоризация на здравните системи – форма на застраховане и финансиране. Типология на здравните системи – системи, отнасящи се към националните здравноосигурителни схеми (ограничен етатизъм); системи, отнасящи се към националната здравна служба (държавен монополизъм) и плуралистични системи. Организация на предоставянето на здравните услуги. Нива на здравна помощ – първична, вторична и третична помощ. Разходи на здравния сектор - общи здравни разходи като % от БВП и частни разходи като % от общите разходи за здраве.

10. Околна среда и глобално здраве (2 ч.). Значимост на околната среда за глобалното здраве. Основни понятия: околна среда, естествена околна среда, изградена околна среда, социална околна среда, екосистема, здравни мерки и здраве, свързано с околната среда. Основни връзки между околната среда и MDGs. Основни здравни тежести, причинени от фактори на околната среда: на ниво на домакинствата, на ниво на общността и на глобално ниво. Стойност и последици от здравните проблеми, свързани с околната среда. Здравни ефекти на промени в околната среда и в екосистемите. Климатичните промени и глобалното здраве. 10 основни факта за климатичните промени и глобалното здраве. Планът на СЗО за действие в областта на здравето и климатичните промени.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 8 от 11

11. Глобални проблеми на репродуктивното здраве и здравето на жените (2 ч.).

Значимост на репродуктивното здраве и здравето на жените за глобалното здраве. Основни детерминанти за здравето на жените – биологични детерминанти и социални детерминанти. Връзка между здравето на жените и MDGs. Проблемът за майчината смъртност - определение, ниво, тенденции, основни причини, регионални и социални неравенства в майчината смъртност. Ролята на СЗО за подобряване на здравето на жените. Напредъкът по отношение на постигането на 5-та цел от Целите на хилядолетието за развитие: подобряване на антенаталните грижи; подобряване на достъпа до квалифицирани акушерски грижи по време на самото раждане; подобряване на достъпа до контрацепция и предотвратяване на нежеланите бременности; намаляване на плодовитостта във възрастта 15-19 г. Десет основни факта на СЗО за здравето на жените.

12. Глобални проблеми на здравето на децата (2 ч.).

Значимост на здравето на децата за глобалното здраве. Връзка между MDGs и здравето на децата. Основни понятия при изучаване на здравето на децата: детска смъртност, неонатална, постнеонатална, перинатална смъртност, смъртност до 5-годишна възраст. Глобални тенденции на здравето на децата до 5 години – нива по региони, темпове на снижение, основни причини за умирения в неонаталния и постнеонаталния период, водещи причини за умирения до 5-годишна възраст. Ролята на недохранването за детската смъртност и смъртността до 5-год. възраст. Профилактиката с имунизации. 10 факта на СЗО за здравето на децата

13. Глобални проблеми на заразните заболявания (2 ч.).

Значимост на заразните заболявания. Връзка между MDGs и заразните заболявания. Основни понятия при изучаване на заразните заболявания. Глобалната тежест на заразните заболявания. Структура на водещите причини за умирения в страните с нисък и среден доход и ролята на заразните заболявания. Глобалната тежест и тенденции на ХИВ/СПИН – заболяемост, болестност и смъртност по региони. Глобалната стратегия на СЗО срещу ХИВ/СПИН. 10 основни факта на СЗО за ХИВ/СПИН. Глобалната тежест и тенденции на туберкулозата – заболяемост, болестност и смъртност; туберкулоза и ХИВ. Стратегия на СЗО за борба с туберкулозата. Глобалната тежест и тенденции на маларията – заболяемост, смъртност, профилактика.

14. Глобални проблеми на хроничните неинфекциозни заболявания (2 ч.).

Значимост на хроничните неинфекциозни заболявания. Глобалната тежест на хроничните неинфекциозни заболявания. Поддаващи се на промяна поведенчески рискови фактори Метаболични/физиологични рискови фактори. Профилактика и контрол на хроничните заболявания. Стратегиите на СЗО в отговор на хроничните заболявания. Планът за действие по Глобалната стратегия за превенция и контрол на незаразните заболявания. Глобалната стратегия на СЗО за хранене, физическа активност и здраве. Глобален план за действие за превенция и контрол на хроничните неинфекциозни заболявания за периода 2013-2020 г. Глобална тежест на избрани групи хронични неинфекциозни заболявания. Глобална тежест на сърдечно-съдовите заболявания. Глобална тежест и тенденции на диабета. Профилактика на диабета. 10 факта на СЗО за диабета. Глобална тежест и тенденции на раковите заболявания. Мерките на СЗО по отношение на раковите заболявания. 10 факта на СЗО за раковите заболявания

15. Глобални проблеми на неумишлените травми (1 ч.).

Значимост на неумишлените травми. Основни понятия: умишлени и неумишлени травми и наранявания. Глобална тежест на неумишлените травми – тенденции по региони, роля на неумишлените травми за DALYs. Смъртност от неумишлени травми. Рискови фактори за неумишлените травми. Стойност и последиствия от неумишлените травми.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 9 от 11

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ

Текущият контрол включва самостоятелно решаване на тест от 30 въпроса с множествени отговори, генериран от база с 50 въпроса. Всеки студент има право на 5 опита, като в системата се отчита получената от 5-те опита най-висока оценка.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ

Заклучителният изпит по „Глобални тенденции на общественото здраве” е писмен. Всеки студент решава тест от 30 въпроса с множествени отговори, компютърно генериран от база от 100 въпроса. Времето за изпълнение на теста е 30 минути. Минимално изискуемо ниво на изпълнение на теста – 60% , т.е. 18 верни отговора за среден 3.00. Следващите оценки се генерират според процентното изпълнение на теста чрез специално предложена от преподавателя скала.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНАТА ОЦЕНКА

Крайната оценка се оформя от оценката от теста за самоподготовката (ОТС), и оценката от заключителният тест (ОЗТ), като се прилага следната формула:

$$0,2 \times \text{ОТС} + 0,8 \times \text{ОЗТ}$$

Закръгля се до единица в полза на студента и се вписва в учебната документация.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ:

Общ брой кредити: 4

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- Самостоятелна подготовка на студентите
- Решаване на тестове за самоподготовка
- Изпълнение на курсова работа
- Успешно положен заключителен тест

9. КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ

1. Въведение в същността на глобалните тенденции и проблеми на общественото здраве. Цели на ООН за устойчиво развитие (2015-2030).
2. Здравни данни за оценка на общественото здраве. Предназначение, видове и характеристика. Основни индикатори за измерване и оценка на глобалните проблеми на общественото здраве.
3. Тенденции на глобалния здравен статус. Общата смъртност като индикатор и основни източници на информация за смъртността.
4. Тенденции на глобалния здравен статус. Глобални тенденции на детската смъртност и смъртността до 5-годишна възраст.
5. Тенденции на глобалния здравен статус. Глобални тенденции на СППЖ.
6. Измерване на тежестта на заболяванията. Подходи за измерване. Същност на DALYs. Проучвания на глобалната тежест на заболяванията.
7. Основни детерминанти на глобалното здраве. Основни понятия. Модел на Далгрен и Уайтхед за детерминантите на здравето.
8. Социални неравенства в здравето. Модели за обяснение на неравенствата.
9. Демографските процеси и глобалното здраве. Застаряването на населението като глобален проблем.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 10 от 11

10. Исторически корени на глобалното здраве и съвременни международни организации.
11. Етика и човешки права в глобалното здраве
12. Въведение в здравните системи.
13. Околна среда и глобално здраве.
14. Климатичните промени и глобалното здраве.
15. Глобални проблеми на репродуктивното здраве и здравето на жените.
16. Майчината смъртност като глобален проблем. Ролята на СЗО за подобряване здравето на жените.
17. Глобални проблеми на здравето на децата. Основни понятия при изучаването на здравето на децата.
18. Глобални проблеми на здравето на децата до 5-годишна възраст.
19. Глобални проблеми на заразните заболявания. Глобална тежест и тенденции на ХИВ/СПИН.
20. Глобални проблеми на заразните заболявания. Глобална тежест и тенденции на туберкулозата.
21. Глобални проблеми на заразните заболявания. Глобална тежест и тенденции на маларията.
22. Глобална тежест на сърдечно-съдовите заболявания.
23. Глобална тежест на диабета.
24. Глобална тежест на раковите заболявания.
25. Глобални проблеми на неумишлените травми

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА

10.1. ОСНОВНА

1. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. Глобални проблеми на общественото здраве. Издателски център на МУ-Плевен, 2013, 254 с.
2. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. Социална медицина. Четвърто издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2015, 320 с.
3. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. Социална медицина. Пето издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2016, 2017 г., 352 с.
4. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. Социална медицина. Шесто издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2018, 326 с.
5. Янкуловска С. Биоетика. Второ издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2016, 285 с.

10.2. ДОПЪЛНИТЕЛНА

1. UNAIDS reports on the global AIDS epidemic. <http://www.unaids.org>
2. United Nations. Sustainable Development Goals 2015. <http://www.un.org>
3. WHO. Global Health Observatory Data Repository. World Health Statistics: Mortality and Global Health Estimates. Life expectancy. <http://apps.who.int/gho/data>
4. WHO. Global Health Observatory Data Repository. World Health Statistics: Mortality and Global Health Estimates. Child Mortality. <http://apps.who.int/gho/data>
5. WHO. Global Health Observatory Data Repository. World Health Statistics: Mortality and Global Health Estimates. Adult Mortality. <http://apps.who.int/gho/data>

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 11 от 11

6. European Commission. State of Health in Europe. Country Health Profiles 2019. https://ec.europa.eu/health/state/country_profiles_en
7. Scolnik, Richard. Global health 101 (Essential Public health). 4th edition. John's and Bartlett Learning, 2014, p. 316
8. Social Determinants of Health. Second edition. Edited by M. Marmot and R.G.Wilkinson. Oxford University Press, 2011.

11. АВТОРИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Доц. д-р Гена Грънчарова, дм

Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.

Учебната програмата е разгледана на катедрен съвет на катедра „Общественоздравни науки“ и е утвърдена от Факултетния съвет на Факултет „Обществено здраве“.